

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Balvzii Miscellaneorum Liber ... Hoc est,
Collectio Veterum monumentorum, quæ hactenus
latuerant in varijs codicibus ac bibliothecis**

Baluze, Etienne

Parisiis, 1678

Aviti Episcopi Viennensis epistolæ quatuor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14688

SANCTI AVITI

EPISCOPI VIENNENSIS

EPISTOLÆ QVATVOR.

I. Ad Gundobadum Regem
Burgundionum.*Epistola Aviti Episcopi ad Dominum
Regem facta.*

AVITUS Episcopus Domno Regi. Quæstio
quam pietas vestra differendam proposuit, to-
ta prorsus ad interiorem figuram spiritali confide-
ratione referenda est. Neque enim illud centuplica-
to fœnore promittitur reformandum quod unusquis-
que animo miserendi alimonix pauperum pia pro-
fessione contulerit: quia & in hac ipsa eleemosyna-
ria largitate, in qua operantis sensus potius quam
census aspicitur, non est doni quantitas pensanda,
sed studii. Quo factum est per evangelicam lectio-
nem ut infinitis auri argentique donariis paupertina
numi duplicis præferatur oblatio. Quæ si utique vi-
duæ donatrici ad mensuram centupli redderetur, si-
ne dubio cunctis minus reciperet quæ minus omni-
bus intulisset. Vnde & sanctus Petrus cum dixisset,
Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, qui *Matth. 19*
certè, sicut lectio docet, nihil aliud quam retia re-
liquerat, quibus tenuem victum piscandi artificio
transigebat, responsum illi est: *Omnis qui reliquerit*
domum aut fratres aut sorores aut patrem aut matrem

Z ij

aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. Namque cum in scripturis sanctis centenarius numerus omni perfectione sacratus sit, discernite quod reddantur in centuplum, non quæ tribuuntur Christi nomine, sed quæ pro Christi nomine relinquuntur: quia licet magna salutaris profit merces elemosynæ, incomparabiliter tamen majus est omnia dimittere quam plurima dispensare. Quocirca definiat gloria vestra de solo istud martyrio prædicari, cujus coronæ nullum penitus meritum humani operis exæquatur. Iste est centesimus fructus, qui in futuro quidem vitam æternam expectat, sed in præsentem quoque seculo illatas martyribus contumelias mirificato honore compensat. Unde & alio evangelii loco dominicus sermo testatur quod ad centenariam frugem cadens in terram bonam nutritæ seminis germen exierit. Parentes ergo, uxorem, vel filios, live fratres pro Christi tantum consecrat nomine relinquendos, id est, cum pro adserenda nominis confessione, non tantum hujusmodi necessitudinum, sed animarum quoque nobis corporumque facienda jactura sit. De qua divisione idem Dominus alio loco, *Veni, inquit, separare filios adversus parentes, nurum adversus socrum*, id est, ut quorumlibet affectuum personæ, tendentibus nobis ad Christum, si comitari noluerint, deserantur. Excepto autem hoc sensu, propinquitates istas non semper nobis ut præjudicatas debere dimitti & exemplis & ratione colligitur. Nec enim & illi propinqui dimittendi sunt qui ad cælestes coronas contemptu seculi calcata morte festinant; neque suadere fidelibus possumus ut conjugia vel parentes abiciant, cum Dominus clamet quod non liceat homini dimittere uxorem. *Et quod Deus, inquit, conjunxit, homo non separet*. Et Apostolus protestatur quod qui suis

Matth. 10.

Matth. 19.
Marc. 10.

& maximè propinquis non providet, fidem neget, 1. Tim. 5.
 Sitque deterior infideli. Dominum Petrus, Petrum
 conjux propria sequebatur. Cessante carnali usu,
 manebat spiritale solatium. Et comitante se An-
 drea germano, nec fratrem nec uxorem dimiserat,
 in quorum contubernio Christi vestigiis adhærebat.
 Quapropter personas hujusmodi non obesse nobis,
 sed impedire timendum est. Nam. cum omnino ho-
 minum generi, ordini, dignitati obtinendum cœ-
 leste regnum divinus sermo proponat, est temera-
 rius prædicator, necessitati principum, quæ reg-
 num divinis nutibus administrat, si omnia quæ su-
 præ diximus relinquenda suaserit, cum tamen etiam
 personis hujus culminis contemptus mundi suggeri
 & cælorum regnum debeat repromitti, Apostolo, si-
 cut recolitis, protestante locupletibus ut divites
 sint in operibus bonis & thesaurizent sibi funda-
 mentum bonum, ut apprehendant veram vitam.
 Quibus secundum hanc sententiam agrorum sive
 reddituum & prodesse usus poterit, si non nocue-
 rit appetitus. Est tamen & aliud sanctitatis genus, in
 quo si tempus persecutionis assistat, martyrium
 quoddam plena confessio queat imitari. Si quis
 enim antiquam parentum consuetudinem sive sec-
 tam meliùs credendo commutat, nec teneatur pri-
 vilegio consuetudinis, cum veritas provocat ad di-
 lectionem salutis, utiliter hic parentes, fratres, so-
 roresque dimittit, velut Abraham dives, qui cunctis
 cælestibus donis fruens, filiis, famulis, auro, argen-
 to, patrimonio, matrimonio rectè usus, patriæ se
 tamen & cognationi suæ voto mutandæ religionis
 excussit, & imminente jam senio, signum circumci-
 sionis, quo Christianitas figurabatur, accipiens,
 profectos jam per ætatem conversione pueros fieri
 posse præmonuit. De quibus & propheticus sermo,
Puer, inquit, centum annorum morietur. id est, cen- Isa. 65.

tuplum accipiet quod puer factus est: quem praefata sacra numeri pluralitate praestantem, sicut aetate matura vivendi novitas fecit puerum, sic custodita renovatio immortalis faciet longaevitae profectum.

II. *Epistola beati Aviti Episcopi ad illustrem virum Arigium.*

AVITUS Episcopus viro illustrissimo Arigio, Scio quidem quantae devotionis affectu ire me ad festa communia voluistis, veruntamen ita ut quem gavisurum tantummodo vobiscum, non aliquid profuturum, credere debueritis. Nam cum vobis sacerdotes & magni merito & multi numero dignè atque ambienter occurrerint, ego solus damno percellor, qui singularis patroni gaudiis interesse non mereor. Quibus si praesentia mea secundum desiderium provenisset, sicut optaveram de laude tanti operis quocunque digni sermonis audirem, qui omnibus membris fabricae sublimis inspectis, congruenter possent ascribere conditori in dispositionum qualitate elegantiam, in expensarum profusione jacturam, in dimensionum ratione concordiam, in spatiis diffusio-nem, in culminibus celsitudinem, in humilitate firmitatem, expolire praeconiis marmorum dignitatem, quibus gemmarum nomen sola magnitudinis tollat invidia, collectum quodam modo atque inclusum industria diem, involvimento metallorum splendentium luce vegetari, hisque omnibus pompis dignè inferri reliquias, quibus mundus indignus est. Haec igitur exaggeranda melioribus jure concesseram. Veruntamen peculiarem sibi mercedem suam sermo meus fuerat vindicaturus, recolens utique tempus illud quod inter saevissimas perturbationum procellas, cum facti operis firmam soliditatem quasi qu-

bernatores invicti ad dedicationis portum circum-
 stridentibus undique naufragiorum casibus impune
 duxistis, me, ut ex communi necessitate recolitis,
 pro gaudiis lacrymas dependente; cui cum ipsum
 præmaturæ innovationis ardore, causarum ratione
 librata, non minus congerere suadeo quàm plange-
 re: quia non ut nuptæ talisponso, cui pacta fuerat,
 qualitercunque jungendæ, etsi satis desiderabantur
 strumenta cultuum, plus tamen formidari oportuit
 tela raptorum. Quocirca his omnibus consilio ma-
 turore pensatis, mutastis viri fortis constantiæ ge-
 nus, & deponentes quo * adpeffimè floretis secu-
 laris ducatus audaciam, quicquid ab adversa parte
 discriminis incubuerat, timore vicistis. Quapro-
 pter omnis qui viderit coram positam jocunditatem,
 laudet præteritam festinationem. Convenit disposi-
 tionibus vestris rapta de adversitate securitas. Antè
 decuit nostrum fieri quod taliter libuerat ornari.
 Ego autem ut horum modò visione non perfruar,
 & quæ causa faciat, & nobiles patroni, & quales ar-
 bitri, etiamsi taceatur, advertitis. Apostolorum
 namque festivitas Viennensibus quidem vestris inter
 annum martyrium dies peculiari studio vivit. Ha-
 beo præsentiam tempori, quo diei passionis fabri-
 culæ quam nostis videtur injuncta esse dedicatio vi-
 rorum, quia nihil est ad quod animum meum vester
 destinare non possit affectus. Excusans plebiculæ
 absentiam, meam anteponerem consuetudini singu-
 laritatem, nisi, ut nostis, in ipsis pœnitentibus no-
 stris fervor appetens vitium vicinum diù formaret
 atque strepitum; cum è nostris ambitio aliquos,
 alios sollicitudo adolescentior, multos gula tractu-
 ra sit. Veritus sum ne fortè si vel paucos qui forent
 quos aliena declinantes, suæ magis festivitati stu-
 dium mansuetudinis agregaret, apud aliquos ani-
 mus, ut solet in tali turbatione, motus isti quasi per

* f. aptissimè

absentiam meam, eo die cursus nostræ devotionis putaretur omitti quo diversæ partes videbantur institui. Vnde excusationem meremur. Si rationem rite agnovistis, ignoscite; communem festivitatem præteritorum recordatione, præsentium plenitudine cognoscite, tam absentium est quàm præsentium officiis celebrate. Confido de misericordia Dei nostri quòd etiam mihi in hoc loco quodocunque oportuniùs verbi præstabit aditum, quibus geminata consecrationis ornatorem concessit effectum.

III. *Epistola beati Aviti Episcopi ad Stephanum Episcopum.*

AVITVS Episcopus Stephano Episcopo. Post sanctam festivitatem, quam licet avidi atque anxii, vestro tamen interventu divinæque tuitione transivimus, debito famulatus obsequio ac sedulæ sollicitudinis devotione servimus, quicquid illud nobiscum merita asperitatis est, solari vestræ, quam Deus semper augeat, prosperitatis agnitione cupientes.

IV. *Epistola Aviti Episcopi ad Gregorium Episcopum.*

AVITVS Episcopus Gregorio Episcopo. Meis potiùs ascribo peccatis quòd vos ad dispositionem piissimæ voluntatis corporis inæqualitas impedivit, quamquam consueta dignatio oratione nos & oblatione comitata sit. Vnde salutationis officia pagina famulante persolvens, supra quàm sermone valeo gratias ago quòd festivitatem nostram pleno vos desiderio sitientem, etiamsi non satiaistis præsentia refecistis expensa.